

УДК 336.71

Козицька Г.В.¹, Іванов Б.Р.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1911 НУ «Запорізька політехніка»

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ПРОЦЕС ЦИФРОВІЗАЦІЇ

У останні роки відзначається збільшення інтересу до створення цифрових валют центральними банками, що викликано стрімкою цифровізацією та змінами у фінансових розрахунках. [1].

Впровадження цифрових валют центральних банків може внести суттєві зміни у банківський сектор, грошово-кредитну політику та платіжні системи у всьому світі. Зараз більшість центральних банків активно розробляють ці цифрові валюти. Багато з них ще не визначились щодо остаточної моделі

національної цифрової валюти та графіку її повномасштабного впровадження. Глобальна дискусія про цифрову валюту центральних банків триває і передувє вибору конкретних моделей та їх пілотуванню.

На сьогоднішній день деякі центральні банки розвинених країн, зокрема Федеральна Резервна Система США, Банк Японії та Європейський Центральний Банк, ще не прийняли остаточного рішення щодо випуску цифрових валют. Проте можна відзначити, що розвинені країни активно працюють над розробкою цифрових платформ для здійснення транскордонних платежів. Важливо враховувати, що вибір конкретної цифрової моделі для транскордонних платежів і обраної резервної валюти, що виступає світовими грошима, буде визначати архітектуру всієї світової валютно-фінансової системи. Це відкриває нові можливості для учасників, але також посилює загрозу неконтрольованого перетоку значних сум капіталу, що може збільшити вплив зовнішніх шоків і сприяти "цифровій доларизації" у розвиваючихся країнах.

На поточний момент центральні банки зосереджують увагу на обговоренні вибору моделі, методів реалізації та тестуванні варіантів випуску ЦВЦБ. Проте більшість центральних банків ще не прийняли рішення стосовно дизайну та характеристик національної цифрової валюти. Важливо зауважити, що лише кілька країн перейшли від концептуального розвитку до етапу реалізації пілотних проектів, і навіть менше країн вже впровадили свої ЦВЦБ [2].

У той самий час всі центральні банки визнають, що введення ЦВЦБ вплине на операційні процедури та інструменти грошово-кредитного регулювання, а також на умови та порядок проведення операцій з банками для досягнення цілей державної кредитно-грошової політики.

Багато центральних банків, особливо в розвинених країнах, розуміють, що перехід до ЦВЦБ може викликати ребалансування та зміну функцій кредитно-грошової політики в напрямку прямого або адресного розподілу грошей в економіці.

При виборі моделі ЦВЦБ, яка включає пряме надання цифрових гаманців населенню та бізнесу, збереження дворівневої банківської системи навіть у короткостроковій перспективі може виявитися значущим викликом.

Також важливо враховувати, що деякі експерти стверджують, що випуск ЦВЦБ може бути спрямований на використання в сфері державних кредитно-грошових операцій, хоча це не впливає безпосередньо з мандату центральних банків [3].

ЦВЦБ виступають альтернативою грошам комерційних банків, оскільки є електронними та загальнодоступними. Однак це призводить до прямої конкуренції між ЦВЦБ та грошима банківського сектору за користувача, що може призвести до часткового або повного витіснення грошей банківського

сектору. Інтенсивність цього процесу може варіюватися в різних країнах залежно від моделі ЦВЦБ, стійкості банківської системи та параметрів, які центральні банки визначають у сфері державних криптовалют. Це, в свою чергу, може призвести до суттєвих і, ймовірно, принципових змін в режимах грошово-кредитної політики.

У випадку переходу до використання ЦВЦБ та поетапного витіснення інших форм грошей стає очевидним перегляд підходів центральних банків до проведення грошово-кредитної політики. При прийнятті ЦВЦБ як основної форми грошей може відбутися часткове чи повне витіснення грошей банківського сектору [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2022 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
2. Meaning J., Dyson B., Barker J., Clayton E. Broadening narrow money: monetary policy with a central bank digital currency. Bank of England Working Paper. 2018. No. 724. URL: <https://papers.ssrn.com/> (дата звернення: 28.11.2023).
3. Rise of the central bank digital currencies: drivers, approaches and technologies. Банк міжнародних розрахунків. 2023. URL: <https://www.bis.org/publ/work880.pdf> (дата звернення: 28.11.2023).
4. Group of central banks, «Central bank digital currencies: foundational principles and core features,» BIS Joint report, № 1, pp. 1-26, October. 2020